

Litt om innvandring til Norge

1. Fortsatt høy, men avtakende nettoinnvandring
2. Nettoinnvandringen fra Øst-Europa avtar
3. Nettoinnvandringen fra Sverige nær null
4. Nettoinnvandringen fra Afrika og Asia øker

September 2016

Tidligere utgitte samfunnsnotat i 2016

- Samfunnsnotat 1/16** **Storbritannia – litt om økonomi og arbeidsliv**
- Samfunnsnotat 2/16** **OM JOBBER MED TILSKUDD**
- litt om lønnstilskuddsordninger
- Samfunnsnotat 3/16** **FORAN REVIDERT**
- bakgrunn for RNB 2016 og statsbudsjettet 2017
- Samfunnsnotat 4/16** **Jobb i Norden**
- Samfunnsnotat 5/16** **Tyskland**
- litt om økonomi og arbeidsliv
- Samfunnsnotat 6/16** **FARLIG AUTOMATISERING OG ROBOTISERING?**
- tallene fra Produktivitetskommisjonen tyder motsatt

* * *

I mange år har vi hatt en høy arbeidsinnvandring til Norge, særlig fra øst-europeiske EU-land. I fjor opplevde vi også en rekordhøy tilstrømming av flyktninger fra land utenfor EU, særlig fra Afrika og land som Syria, Irak og Afghanistan. Ikke minst gjorde krigen i Syria at mange flyktet mot Europa.

I dette notatet ser vi nærmere på de siste tallene for innvandringen til Norge, og også på utvandringen fra Norge, dvs. vi ser på brutto- og nettoinnvandringen. Vi vil også fokusere på ulike landgrupper.

Det vi finner er at nettoinnvandringen til Norge fortsatt er høy, men den er avtakende. Det skyldes i hovedsak at innvandringen avtar, og ingen vesentlig økning i utvandringen blant innvandrere. I 2015 var nettoinnvandringen på 29 800 personer. Det var 8 400 færre personer enn året før.

Nettoinnvandringen blant øst-europeere (øst-europeiske land i EU og utenfor EU) avtar, og det samme gjelder for Norden og Sverige, mens tendensen er økning for Afrika og Asia.

1. FORTSATT HØY, MEN AVTAKENDE NETTOINNVANDRING

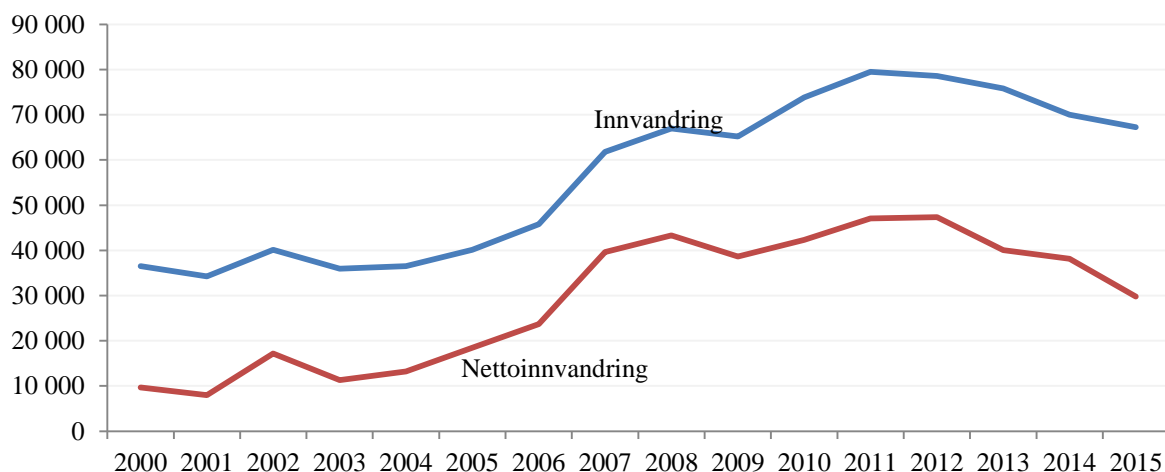
I 2004 ble EU utvidet, og flere land i Øst-Europa ble EU-medlemmer. I og med vår tilknytning til EØS-avtalen, ble arbeidsinnvandring til Norge en ny mulighet fra disse landene. Og, etter hvert tiltok innvandringen.

Innvandringen fra de nordiske landene, særlig ungdom fra Sverige, skjøt også fart rundt samme tidspunkt. Dette hadde sammenheng med arbeidsmarkedssituasjonen i Sverige og den høye arbeidsløsheten og ungdomsarbeidsløsheten.

Når det gjelder innvandring fra land utenfor Europa, har vi her de siste tiårene opplevd flere bølger av tilstrømming av mennesker, slik som flyktingene fra Bosnia tidlig på 1990-tallet og fra Kosovo noen år senere. På 2000-tallet har vi opplevd at nye grupper har kommet til Norge, på grunn av krigene i Midtøsten og Afghanistan; irakere, afghanistanere og i det siste (2015 i sær) personer fra Syria. Også fra Afrika har det kommet mange, bl.a. fra Eritrea og Somalia.

Når det gjelder flyktinger regnes de som innvandrere i SSBs statistikk når de har oppnådd permanent oppholdstillatelse og er bosatt i en kommune.

La oss først se på totalbildet av innvandringen. I figuren ser vi brutto- og nettoinnvandringen til Norge fra 2000 til 2015.

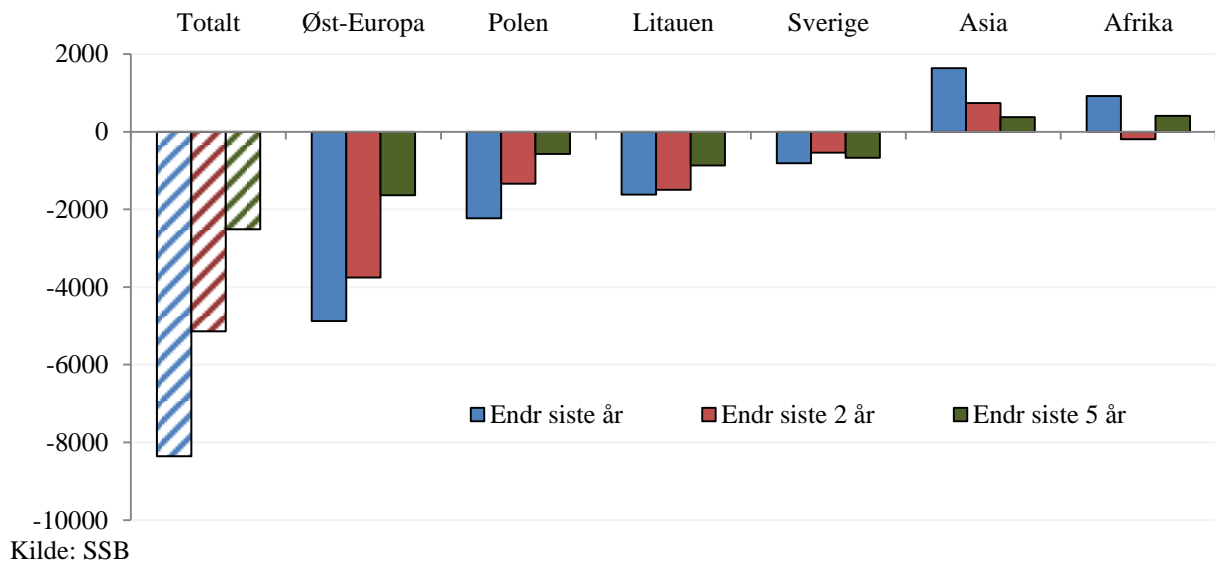

Kilde: SSB

Som figuren viser har det vært en ganske kraftig økning i så vel brutto- som nettoinnvandringen fra rundt 2004, mot en topp i 2011 på 79 500 innvandrere og i 2012 hva gjelder nettoinnvandringen på 47 300. Denne økningen viser til EØS-utvidelsen i 2004 og den sterke arbeidsinnvandringen fra EU-land i Øst-Europa etter det. I 2015 var bruttoinnvandringen kommet ned i 67 300 og

nettoinnvandringen i 29 800. I disse tallene inngår også nordmenn som innvandrere og utvandrere, hhv. vel 8 000 og vel 10 000 (i 2015).

Vi kan også se på årlig endring i nettoinnvandringen siste år og de to siste og de fem siste årene. Vi ser her også på utvalgte land og regioner.

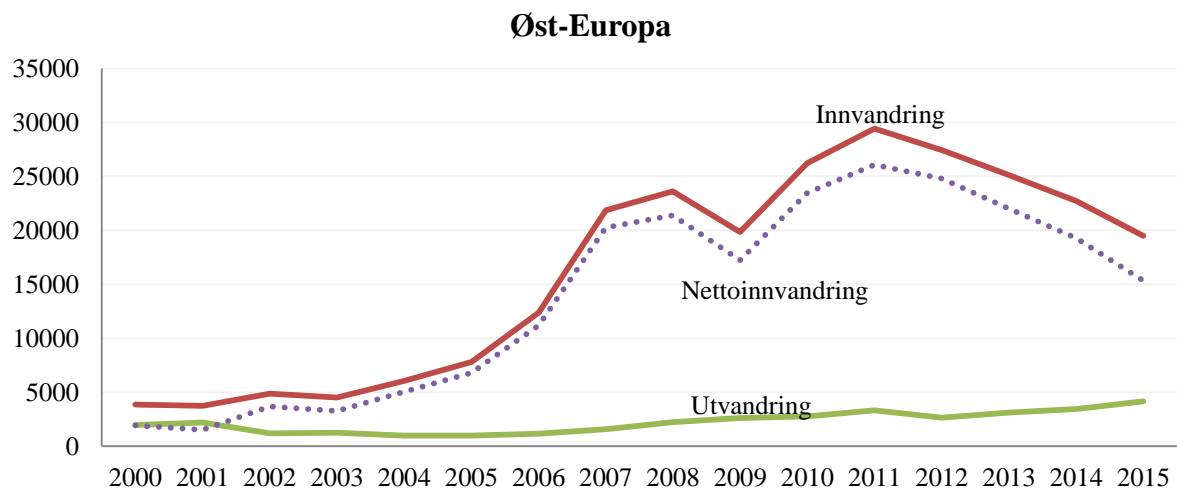
Totalt har nettoinnvandringen avtatt siste år med 8 400, og årlig med 5 100 de siste to årene og 2 500 de siste fem årene, altså en tiltakende økning i minkningen.

Det er imidlertid viktige forskjeller mellom innvandring fra ulike landgrupper i dette bildet. Nettoinnvandringen fra Øst-Europa (i dette notatet forholder vi oss til EU land i Øst-Europa og også andre land i Øst-Europa) er fortsatt høy, men har i tiltakende grad vært avtakende. Når det gjelder Norden og Sverige er nettoinnvandringen nå nær null, og har også i tiltakende grad vært avtakende. For Afrika og Asias del finner vi ikke dette mønsteret; fra 2014 til 2015 økte nettoinnvandringen, og for begge områdenes del har det vært årlig økning over de siste fem årene. Vi ser nærmere på dette.

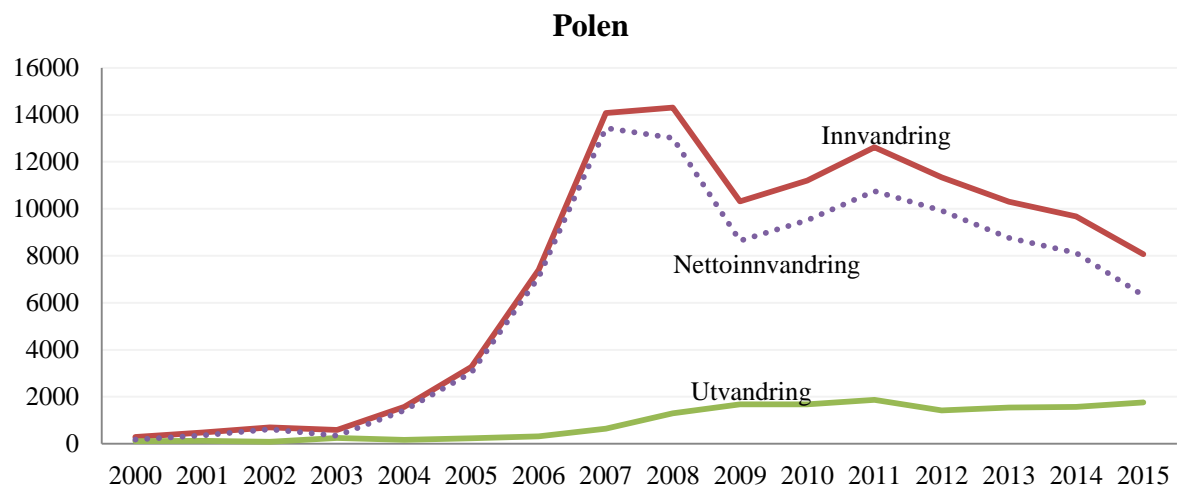
2. NETTOINNVANDRINGEN FRA ØST-EUROPA AVTAR

Som den forrige figuren viser, har den årlige nettoinnvandringen fra Øst-Europa (EU-land pluss andre øst-europeiske land) i tiltakende grad vært avtakende de siste fem årene. Fra 2014 til 2015 var det en nedgang på 4 900 personer, mens det årlig de to siste årene var en nedgang på 3 800 personer og på 1 600 personer de siste fem årene. Dette mønsteret gjelder også for Polen og Litauen.

Ser vi nivåtallene for innvandring, utvandring og nettoinnvandring, framkommer følgende bilde av Øst-Europa, Polen og Litauen:

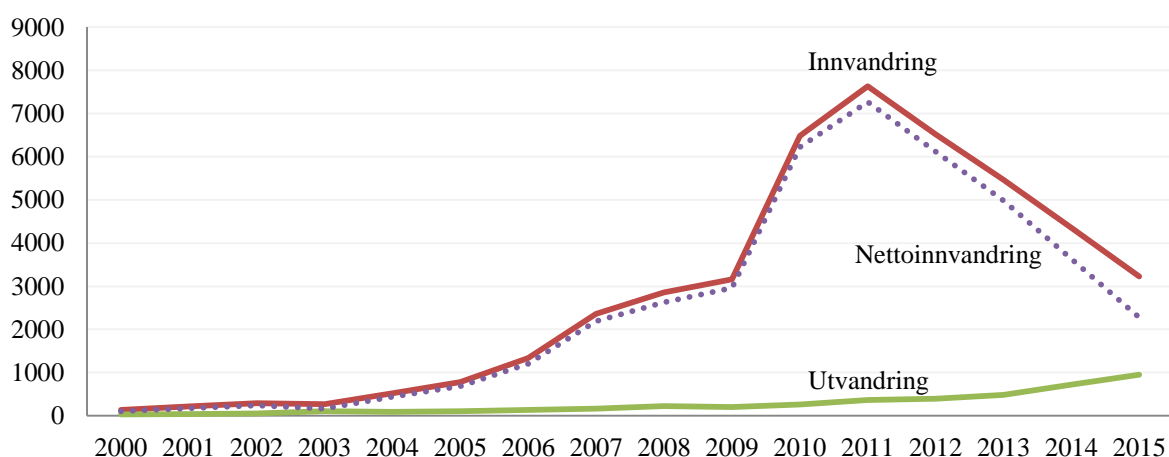

Kilde: SSB

Kilde: SSB

Litauen

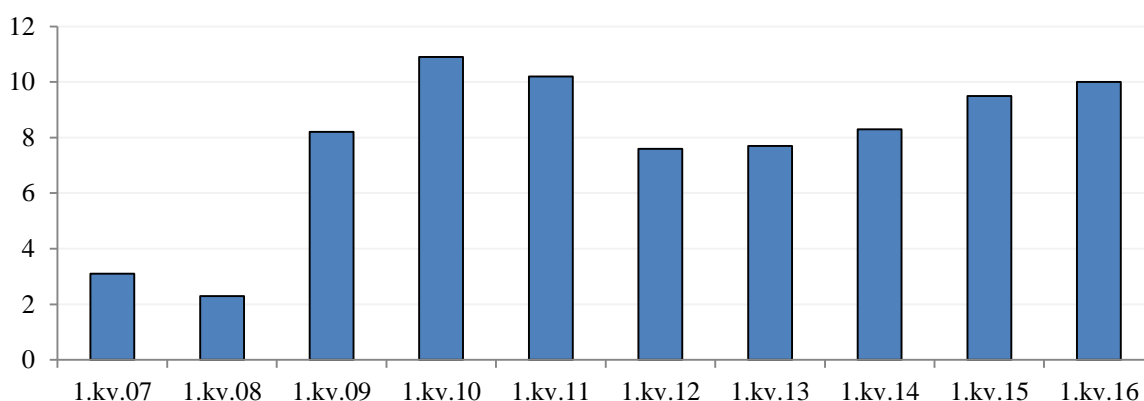
Kilde: SSB

Det mest markante trekket ved disse tre figurene er den sterke nedgangen i innvandringen fra en topp i 2011. Nettoinnvandringen fra Øst-Europa var da 26 100. Utvandringen har i liten grad gått opp, slik at nedgangen i nettoinnvandringen skyldes nedgangen i innvandringen.

Nedgangen i innvandringen vil være relatert til endringer i arbeidsmarkedet i Norge og i øst-europeiske land. Et uttrykk for arbeidsmarkedssituasjonen til øst-europeere kan vi få gjennom å se på arbeidsløsheten i Norge i denne gruppen.

Nedenfor presenteres en figur som viser registrert arbeidsløshet blant innvandrere fra øst-europeiske EU-land i 1. kvartal fra 2007 til 2016.

EU-land i Øst-Europa

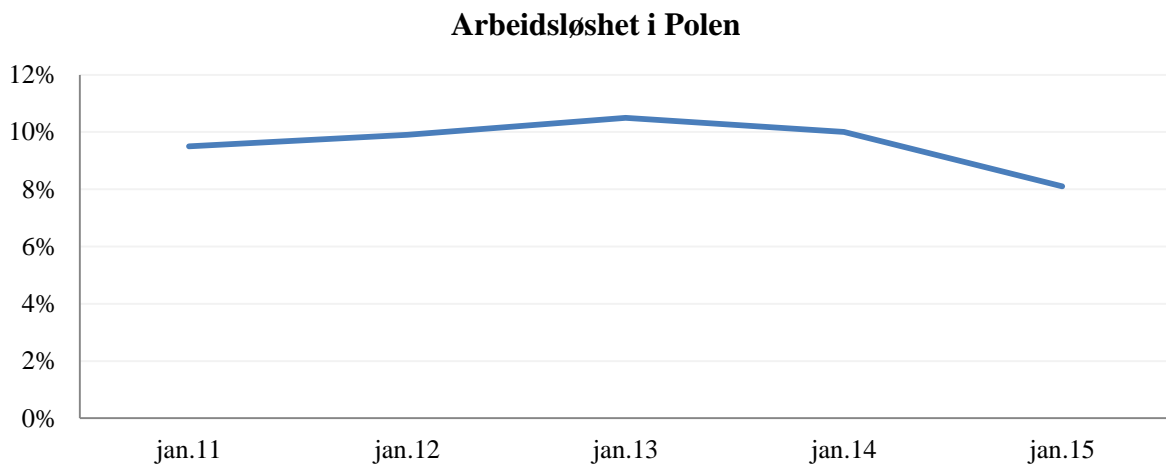

Kilde: SSB

Vi ser her en ganske klar økning i arbeidsløsheten fra 1. kvartal 2012 til 1. kvartal 2016, fra 7,6 til 10 prosent. Dette tyder på en forverring av arbeidsmarkedssituasjonen for denne gruppen fra rundt 2012. Dette kan så gi

signaler til øst-europeere i hjemlandene som så i mindre grad søker seg til Norge.

Også arbeidsmarkedssituasjonen i øst-europeiske land spiller inn i dette bildet. Fra nettstedet 123 Nyheter.no har vi hentet følgende tall for arbeidsløsheten i Polen:

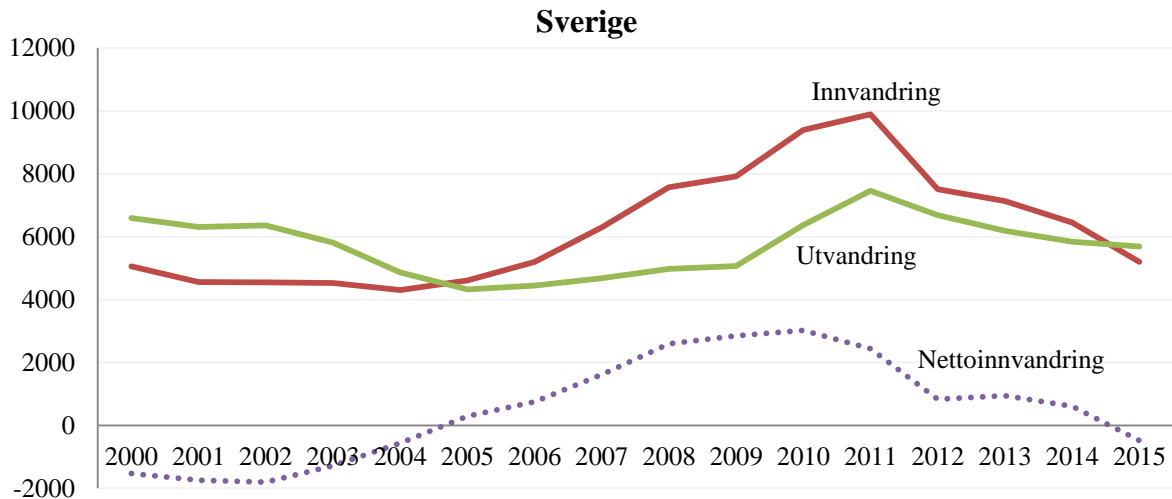

Kilde: 123 Nyheter.no

Figuren viser at arbeidsløsheten har gått ned fra 10,5 prosent i januar 2011 til 8,1 prosent i januar 2015. Dette tyder på en bedret arbeidsmarkedssituasjon i Polen, noe som igjen kan gjøre at færre velger å utvandre fra Polen.

3. NETTOINNVANDRINGEN FRA SVERIGE NÆR NULL

La oss så se på innvandring fra og utvandring til Sverige.

Kilde: SSB

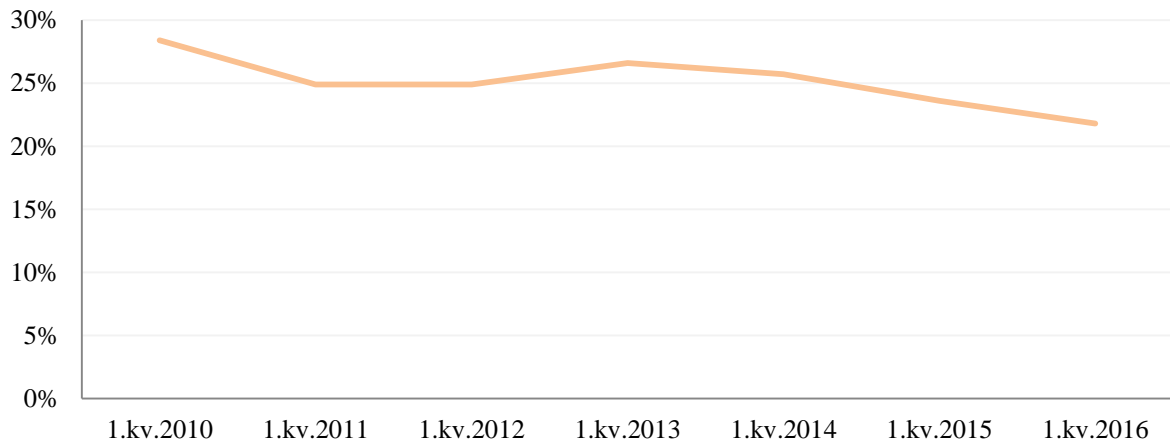
Som vi ser har det vært en nedgang i innvandringen fra en topp i 2011 på 9 900 personer. Samme år var det også en topp i utvandringen, på 7 500 personer. Etter det har allikevel utvandringen holdt seg relativt høy, og tallene for innvandring og utvandring har så nærmet seg hverandre, og i 2015 var nettoinnvandringen svakt negativ, på minus 500 personer.

Igjen blir det viktig å se på arbeidsmarkedssituasjonen i Norge og i Sverige. I Norge har det vært en forverring av arbeidsmarkedssituasjonen med stigende arbeidsløshet på sørvestlandet, og dette kan ha gjort det mindre attraktivt for svensker å søke seg til disse områdene.

Arbeidsmarkedssituasjonen i Sverige har forbedret seg den siste tiden, og ungdomsarbeidsløsheten har gått ned. Dette kan ha gjort at svensk ungdom i mindre grad søker seg til Norge for å jobbe.

Følgende figur viser utviklingen i ungdomsarbeidsløsheten i Sverige:

Arbeidsløshet 15-24 år i Sverige

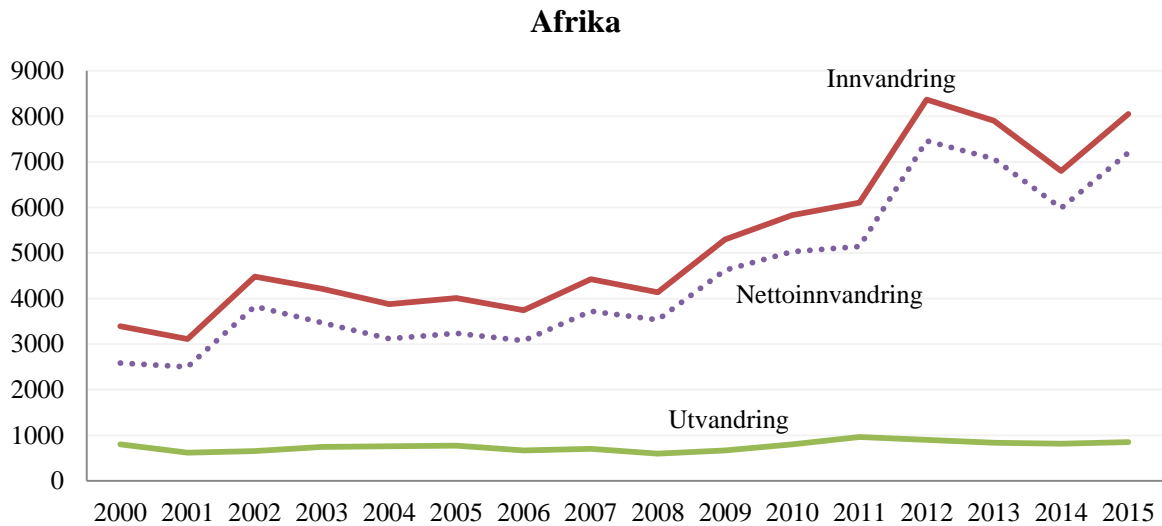

Kilde: svensk AKU

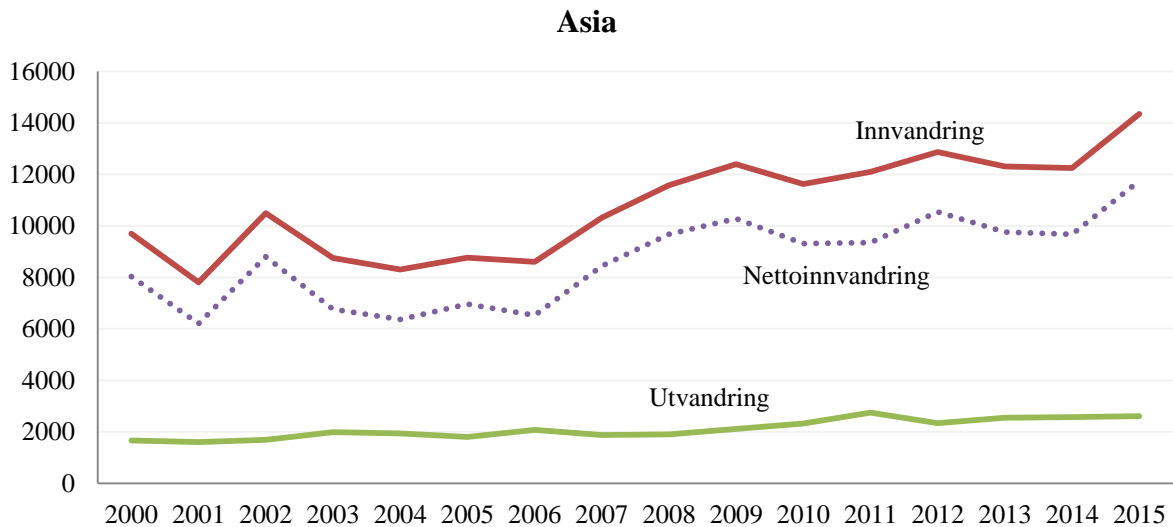
Fra 1. kvartal 2013 til 1. kvartal 2016 har arbeidsløsheten blant unge mellom 15 og 24 år gått ned fra 26,6 prosent til 21,8 prosent.

4. NETTOINNVANDRINGEN FRA AFRIKA OG ASIA ØKER

Vi ser også på Afrika og Asia og presenterer følgende figurer:

Kilde: SSB

Kilde: SSB

For Afrikas del nådde innvandringen et toppunkt i 2012 med 8 400 personer. Etter det har den gått litt ned og litt opp og var på 8 100 personer i 2015. Den økte altså i 2015.

Utvandringen har holdt seg stabilt lav, slik at utviklingen i nettoinnvandringen følger mønsteret til innvandringen, på et litt lavere nivå.

Når det gjelder Asia nådde innvandringen sitt høyeste nivå i 2015 med 14 400 personer. Utvandringen har også holdt seg stabilt lav, og nettoinnvandringen følger mønsteret til innvandringen.

For både Afrika og Asia har det vært en økning i innvandringen i 2015. I noen grad, men trolig liten grad, avspeiler dette den sterke økningen i antallet flyktninger til Norge i 2015. Det tar tid, gjerne flere år, før flyktninger/asylsøkere får innvilget permanent oppholdstillatelse i Norge, og dermed blir registrerte som innvandrere.